

N:o 42.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pension för aflidne lektorn vid allmänna läroverket i Hernösand Carl Johan Blombergs enka och barn; gifven Stockholms slott den 18 april 1890.

I öfverensstämmelse med bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att aflidne lektorn vid allmänna läroverket i Hernösand Carl Johan Blombergs enka Maria Karolina Amalia Blomberg, född Hallström, samt makarna Blombergs barn, döttrarna Maria Mathilda och Anna Helena Margreta, må, mot afstående af anspråk på nådår efter lektorn Blomberg, från allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 400 kronor för enkan och 150 kronor för hvarterdera af de båda barnen, tillhoppa 700 kronor, att utgå från och med den 1 maj innevarande år till enkan, så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblifver, och till döttrarna, hvar för sig, till dess de uppnått 21 år eller dessförinnan inträdt i äktenskap.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

G. Wennerberg.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
18 april 1890.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHJELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON OTTER,
WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD.

N:o 13.

Departementschefen, statsrådet Wennerberg, föredrog här efter i underdånighet en utaf aflidne lektorn vid allmänna läroverket i Hernösand filosofie doktorn Carl Johan Blombergs enka Maria Karolina Amalia Blomberg, född Hallström, i underdånighet gjord ansökning, att pension måtte beredas henne och hennes barn; öfver hvilken ansökning domkapitlet i nämnde stad och statskontoret sig utlätit.

Härvid yttrade departementschefen:

»I den underdåniga ansökningen anför enkan Blomberg hufvudsakligen: att hon genom mannens död lemnats ensam med två minderåriga döttrar och en åttiotreårig svärmoder; att hon i anseende till boets gäldbundna ställning måst afträda detsamma till borgenärernas förnöjande; att lektorn Blomberg, som vid bildandet af lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa var ogift, då ej ingått såsom delegare i densamma, och att, då han år 1880 sökt nådig tillåtelse att mot erläggande af retroaktiva afgifter vinna inträde i kassan, han dertill icke erhållit tillstånd, att sökanden fördenskull för sitt och sina barns försörjande icke hade annan inkomst att påräkna än hvad, efter aflönande af vikarie vid hennes aflidne mans lärare-tjenst, blefve öfrigt af lektorslönen under nådåret, hvarigenom visserligen familjens existens vore tryggad för innevarande och nästkommande år, men svårligen längre; samt att någon utsigt för sökanden att sedermera genom eget arbete bereda sitt och de sinas uppehälle så mycket mindre torde yppa sig, som hennes helsotillstånd härför lade hinder. — På grund af dessa omständigheter anhåller sökanden, att Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition, om pension för henne, under hennes återstående lifstid, samt för hennes barn, till dess de hunnit myndig ålder; och förklarar sökanden sig derjemte villig att, derest hennes anhållan om pension bifalles, afstå från sin rätt till nådår efter mannen.

Vid ansökningen äro fogade *dels* ett prestbetyg, enligt hvilket lektorn Blomberg, som afidit den 15 mars innevarande år, efterlemnats enkan, född den 18 februari 1853, samt döttrarna Maria Mathilda, född den 13 juli 1881, och Anna Helena Margreta, född den 14 augusti 1883, i mycket fattiga omständigheter, *dels* ett den 23 mars detta år utfärdadt läkareintyg derom, att sökanden under de senare åren varit svag till helsan och alldeles oförmögen till mera ansträngande arbete, hvarigenom hon skulle kunna uppehålla sig och sin familj, *dels* ock styrkt transsumt af instrumentet öfver bouppteckning efter lektorn Blomberg, utvisande detsamma en brist i boet af 8,048 kronor 52 öre.

Domkapitlet i Hernösand, som till Eders Kongl. Maj:t insändt ansökningen, har dervid till förmån för densamma först åberopat den ömmande belägenhet, i hvilken sökanden genom mannens död blifvit försatt. Men såsom en ytterligare omständighet, som talar för beviljandet af pension, framhåller domkapitlet följande: då lektorn Blomberg icke ingått i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, egde enkan och barnen att åtnjuta det nådår, som enligt presterskapets privilegier den 16 oktober

1723 tillkomme enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk och pedagogier. Om pension icke erhöles, skulle icke blott medlidandet med sökandens och hennes barns belägenhet, utan äfven hänsynen till Blombergs vetenskapliga förtjenster, upprepade gånger erkända af svenska akademien, hans nit och duglighet såsom lärare, hans trägna och pligttrogna deltagande i de lika mödosamma som lönlösa arbeten, hvilka tillhörde domkapitlet, kräfva, att hans familj åtminstone genom beviljandet af ett extra nådår räddades från den yttersta nöd. Men ett nådår, och ännu mera tvenne sådana, skulle vålla läroverket icke blott olägenhet utan äfven skada, ty utsigterna att få dugliga sökande till en plats, som först efter tvenne år finge tillträdas, voro ej stora.

Domkapitlet hemställer slutligen, att pensionsbeloppet helst måtte bestämmas till det belopp, som skolat utgå, derest Blomberg varit delaktig i ofvannämnda enke- och pupillkassa.

Efter nådig remiss har äfven statskontoret yttrat sig i detta ärende, och dervid, hvad först anginge sökandens erbjudande att, i händelse pension beviljades henne, afstå sin nådårsrätt, förklarat sig anse, att, då Blombergs död inträffat så nära tjensteårets slut, att med inberäkning af nådåret lektorstjensten skulle kunna tillträdas af den dertill utnämnde efter förlopp af något mera än ett år, skäl icke förefunnes att göra någon förändring i den sterbhuset lagligen tillkommande nådårsrätt. Under åberopande i öfrigt af de utaf sökanden och domkapitlet anförda skäl tillstyrker här efter statskontoret framställning till Riksdagen om pension åt sökanden från allmänna indragningsstaten. Beträffande det belopp, hvartill pensionen borde beräknas, meddelar statskontoret, att, enligt ett af detsamma anskaffadt och vid dess utlåtande fogadt intyg från lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, sökandens och hennes barns pension derifrån skulle hafva utgjort 1,013 kronor. Pension till detta belopp anser statskontoret sig icke kunna ifrågasätta, men föreslår, med afseende å hvad i frågan förekommit, att pensionen måtte bestämmas till 600 kronor årligen att utgå från slutet af nådåret, den 1 maj 1891, och så länge sökanden i sitt nuvarande enkestånd förblifver.

Hvad sålunda i ärendet förekommit synes mig innefatta giltig grund att söka åt Blombergs efterlemnade familj bereda rätt till pension å allmänna indragningsstaten. Jag kan emellertid icke biträda statskontorets åsigt derom, att sterbhuset äfven i det fall, att pension tillerkännes detsamma, ändock borde bibehållas vid det i presterskapets privilegier bestämda nådår. Oafsedt den olägenhet, som af ett årslångt, genom nådåret föranledt vikariat

skulle uppstå för läroverket, finner jag det vara i och för sig oegentligt, att understödet till familjen skulle utgå dels såsom nådår, dels såsom pension. Dessa båda former af understöd utesluta hvarandra, och jag anser fördenskull, att med rätt till pension bör, på sätt jemväl sökanden förutsatt, förbindas skyldighet att afstå från nådåret.

I fråga om beloppet af pensionen har statskontoret föreslagit sex hundra kronor, dervid emellertid statskontoret förutsatt, att nådåret skulle behållas. Den årsinkomst, som skulle tillkomma sterbhuset under nådår, kan, då Blomberg vid sin död åtnjöt lön i tredje lönegraden såsom lektor jemte extra lönetillägg, tillhopa 4,000 kronor, efter frånräknande af arfvode för vikarie skattas till 2,500 kronor. I betraktande af ej mindre de förmåner, som Blombergs efterlevande genom afstående från nådår skulle afsäga sig, än äfven den särdeles nödställda belägenhet, hvori dessa efterlevande befinna sig, torde pensionens belopp skäligen böra sättas till 700 kronor, deraf i sådant fall 400 kronor borde tillkomma enkan, och 150 kronor hvartdera af de båda barnen, till dess de nått myndig ålder.

På grund af hvad jag nu anfört hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att lektorn Blombergs enka och två döttrar må, mot afstående af anspråk på nådår efter lektorn Blomberg, från allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 400 kronor för enkan och 150 kronor för hvartdera af de båda barnen, tillhopa 700 kronor, att utgå från och med den 1 maj innevarande år till enkan, så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblifver, och till döttrarna, hvar för sig, till dess de uppnått 21 år eller dessförinnan inträdt i äktenskap.»

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad departementschefen sålunda hemställt; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll bilagan A vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Alfred Zimmerman.
